

Motion till riksdagen 2006/07:So446

av **Thomas Bodström m.fl. (s)**

Ändring i LSS

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Motivering

Insatsen daglig verksamhet i lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan innebära inlåsnings effekter. Det gäller personer som enligt sin diagnos har rätt till insatsen men som, efter sedvanliga arbetsmarknadspolitiska åtgärder, skulle kunna arbeta på den öppna arbetsmarknaden. Beslut om daglig verksamhet får för dem en inlåsnings effekt. Lagens bestämmelser om daglig verksamhet bör ändras för att anpassas till 2000-talets övriga välfärdssystem.

Bakgrund

När *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade* (LSS) 1993 trädde i kraft innebar lagen stora möjligheter för personer med omfattande funktionshinder. Lagen ger rätt till insatser för jämlikhet och delaktighet i samhället. En rättighet för bl.a. personer med autism eller autismliknande tillstånd var gemenskap, utveckling och meningsfull tillvaro i daglig verksamhet anordnad av kommunerna. Insatsen skulle förbehållas personer med svåra funktionshinder och målgruppen preciseras närmare till den tidigare omsorgslagens personkrets.

I lagens förarbeten påpekar remissinstanser (prop. s. 88) att rätten till daglig verksamhet inte får leda till att personer med funktionshinder definieras ut

Fel! Okänt namn på

från arbetsmarknaden utan att gängse möjligheter till ett arbete på öppna marknaden måste prövas innan den dagliga verksamheten träder in.

Under de år som gått sedan LSS trädde i kraft har det skett stora förändringar inom den sociala välfärden. Inom t.ex. socialförsäkringen gäller som inriktning ett tydligt krav på att den enskilde ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete. Tidsbegränsad sjukersättning och aktivitetsersättning ställer krav på omprövning. För möjligheten till finansiell samverkan mellan Försäkringskassan, länsarbetsnämnden, landstinget och kommunen har en lag tillkommit.

Parallellt har kunskap tillkommit om ett antal små och tidigare mindre kända handikappgrupper. En sådan grupp är personer med Aspergers syndrom, ett funktionshinder som först på senare tid börjat diagnostiseras och nu räknas som ett autismliknande tillstånd med rätt till stöd enligt LSS.

Utmärkande för personer med Aspergers syndrom kan, enligt Riksförbundet Attentions faktablad, bl.a. vara svårigheter i kontakten med andra människor, specialintressen som kan uppta stor del av uppmärksamhet och tid, svårighet att förstå och använda språket i kommunikation med andra men också ibland en ovanlig tankeskärpa, klarsynthet och envishet som därmed gjort personer med Aspergers syndrom mycket framgångsrika inom sina områden. Tillståndet är inte automatiskt handikappande. Hur stora besvär funktionshindret medför beror bl.a. på den totala livssituationen och omgivningens möjlighet till anpassning.

Aktuellt

En följd av rätten till daglig verksamhet för bl.a. en del unga människor med Aspergers syndrom ”som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig” (LSS 9 kap. 9 §) har blivit att de studerar vid universitet/högskola. Sedan de där-efter förgäves sökt arbete en tid använder de sig av sin rätt till beslut om daglig verksamhet enligt bestämmelserna i LSS. Efter beslut placeras de i en kommunal dagcenterverksamhet med aktivitetsersättning respektive sjukersättning som försörjning och med (i Örebro) 37 kr per dag som stimulans. Även om de genom dagcenterverksamhetens försorg får placering i extern verksamhet händer det sällan eller aldrig att de lämnar tryggheten i daglig verksamhet för arbete på öppna marknaden.

Genom sin rätt till daglig verksamhet får personer med högfungerande autism inte del av samhällets utveckling i form av samverkan mellan myndigheter för att uppnå förmåga att utföra förvärvsarbete (*§ 2 lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser...*). Deras diagnos blir synonymt med arbetsoförmåga. Effekten av den inlåsning som är en följd av beslutet om daglig verksamhet blir att de inte får möjlighet att pröva sin arbetsförmåga i lämpligt arbete på den öppna arbetsmarknaden ens i en mer stabil arbetsmarknad, att utvecklas där och att få leva under bättre ekonomiska förhållanden.

Fel! Okänt namn på

Rätten till daglig verksamhet för personer som med samordnat stöd skulle kunna få arbete på den öppna arbetsmarknaden bidrar också till ökade samhällskostnader. För socialförsäkringen förutsätter rätten till daglig verksamhet ett kontinuerligt stöd i form av aktivitetsersättning och därefter sjukersättning. För kommunerna gäller det kostnaderna för en pågående ökning av dagcenterverksamheten.

En slutsats är att lagstiftaren i rätten till daglig verksamhet såg enbart den tidigare omsorgslagens personkrets som målgrupp. Personer med Aspergers syndrom, som nu inräknas i lagens personkrets, definierades inte in i målgruppen och var inte synlig då lagen tillkom. För dem kan beslut om daglig verksamhet ge en inlåsnings effekt. Med hänvisning till de särskilda förutsättningar som ofta är förknippade med detta funktionshinder bör LSS ändras så att personer med Aspergers syndrom garanteras att få del av de sedvanliga arbetsmarknadspolitiska åtgärderna före beslut om daglig verksamhet enligt LSS 9 kap. 9 §.

Stockholm den 27 oktober 2006

Thomas Bodström (s)

Helena Frisk (s)

Eva-Lena Jansson (s)

Ameer Sachet (s)